

FICTIEF VOORBEELD: "IEDEREEN OP HET PLEIN"

Lode Van Der Schueren – Subsidieteam IDEA Consult i.s.m. team Subsidiemanager (Vanden Broele)

Onderstaand voorbeeld is fictief, maar toont hoe een lokaal bestuur de verschillende vereisten van de oproep met elkaar kan verbinden.

1. De uitgangssituatie

De fictieve gemeente Vredegem beschikt over een centraal buurtplein met een sportkooi, een speelzone, enkele zitbanken en een doorgang naar het station. Uit observaties blijkt dat jongens en jonge mannen het centrale deel van het plein domineren. Meisjes gebruiken vooral de randen van het plein en verlaten de plek sneller.

Vrouwen geven tijdens buurtgesprekken aan dat ze het plein 's avonds vermijden. De beperkte zichtlijnen, de ligging van de fietsenstalling, intimiderend gedrag en het gebrek aan activiteiten voor verschillende leeftijden spelen daarbij een rol. Oudere vrouwen en vrouwen met een mobiliteitsbeperking ervaren daarnaast problemen met rustpunten en toegankelijke verbindingen.

2. De projectaanpak

Het lokaal bestuur ontwikkelt samen met een jeugdorganisatie, een vrouwenvereniging, een secundaire school, de lokale politie, een hogeschool en een toegankelijkheidsorganisatie het project "Iedereen op het Plein".

Het project start met een participatief onderzoek. Verschillende groepen vrouwen en meisjes brengen via veiligheidswandelingen, dagboekonderzoek, observaties en tijdelijke proefopstellingen in kaart hoe zij het plein gebruiken en vermijden. Deelnemers ontvangen een vergoeding of andere passende ondersteuning voor hun deelname. Sessies worden georganiseerd op verschillende tijdstippen en in toegankelijke locaties.

Op basis van die inzichten worden tijdelijke oplossingen getest. Het kan gaan om verplaatsbare zit- en ontmoetingsplekken, aangepaste looproutes, een andere organisatie van de sportzone, betere zichtbaarheid van doorgangen en een programma met sport-, cultuur- en ontmoetingsactiviteiten voor meisjes en vrouwen.

Het project koppelt de ruimtelijke experimenten aan sociale acties. Jeugdwerkers begeleiden het gedeelde gebruik van de sportzone, lokale verenigingen organiseren activiteiten en medewerkers van het bestuur krijgen vorming over genderinclusief ontwerp, beheer en handhaving.

3. De bovenlokale output

De ervaringen worden vertaald naar een praktische "Genderinclusieve Pleinenscan". Die bevat:

- een observatie-instrument om gebruikspatronen in kaart te brengen
- een stappenplan voor participatie met verschillende groepen vrouwen en meisjes
- ontwerp- en beheersprincipes
- voorbeeldindicatoren
- lessen over samenwerking tussen ruimtelijke diensten, jeugd, sport, welzijn en veiligheid

De scan wordt getest door twee naburige lokale besturen en daarna via een lerend netwerk, studiedag en digitale publicatie verspreid.

4. De sensibiliserende actie

Onder de titel "Van wie is het plein?" organiseert de gemeente een publieke campagne en een tijdelijke tentoonstelling op het plein. Bezoekers maken kennis met de ervaringen van vrouwen en meisjes en zien hoe het gebruik van dezelfde ruimte verschilt naargelang leeftijd, achtergrond of tijdstip.

De campagne richt zich niet alleen op vrouwen en meisjes. Ze benadrukt dat een inclusieve publieke ruimte een gedeelde verantwoordelijkheid is van ontwerpers, gebruikers, verenigingen, lokale ondernemers en het bestuur.

5. Mogelijke partners

Het lokaal bestuur neemt de projectcoördinatie en beleidsverankering op. De jeugdorganisatie bereikt en begeleidt meisjes. De vrouwenvereniging helpt verschillende groepen vrouwen te betrekken. De hogeschool ondersteunt de observaties en evaluatie. De toegankelijkheidspartner bewaakt de integrale toegankelijkheid. De politie en preventiedienst brengen kennis in over veiligheidsbeleving en meldingen. Een ontwerppartner vertaalt de ervaringen naar testopstellingen en ruimtelijke principes.

Iedere partner heeft zo een inhoudelijk onderscheiden en complementaire rol.

6. Mogelijke indicatoren

Een project als "Iedereen op het Plein" kan onder meer volgende streefwaarden gebruiken:

- minstens 150 vrouwen en meisjes nemen deel aan het onderzoek en de testfase
- minstens 40 procent van de deelnemers behoort tot groepen die doorgaans moeilijker door reguliere participatie worden bereikt

- zes tijdelijke ruimtelijke of sociale interventies worden getest
- het aandeel meisjes dat de centrale sport- en verblijfszones gebruikt, neemt tijdens de testperiode aantoonbaar toe
- de veiligheidsbeleving wordt bij de start, tijdens de testfase en aan het einde gemeten
- minstens 50 professionals uit andere lokale besturen gebruiken of testen de ontwikkelde pleinenscan
- de methodiek wordt na het project opgenomen in de gemeentelijke richtlijnen voor publieke ruimte

Het is belangrijk dat indicatoren niet alleen activiteiten tellen. Het aantal workshops of deelnemers zegt nog weinig over de uiteindelijke verandering. Combineer daarom procesindicatoren met indicatoren over gebruik, veiligheidsbeleving, toegankelijkheid en beleidsverankering.

7. Indicatieve projectbegroting

Een mogelijke totale projectkost bedraagt bijvoorbeeld 195.000 euro:

- 92.000 euro voor projectcoördinatie, participatiebegeleiding en onderzoek;
- 30.000 euro voor vergoedingen van partners en externe expertise;
- 24.000 euro voor tijdelijke proefopstellingen, huur en afschrijfbaar projectmateriaal;
- 18.000 euro voor activiteiten en doelgroepgerichte participatie;
- 16.000 euro voor ontwikkeling en verspreiding van de bovenlokale methodiek;
- 15.000 euro voor sensibilisering, evaluatie en publiekswerking.

Deze verdeling is louter illustratief. De oproep aanvaardt onder meer projectgebonden personeelskosten, verifieerbare werkingskosten, vrijwilligersvergoedingen, huur aan derden en afschrijvingskosten van materiaal dat voor het project wordt aangekocht. Forfaitaire overheadkosten, interne huur, afschrijving van bestaande infrastructuur en investeringen in fysieke infrastructuurwerken zijn niet subsidiabel.

Dat laatste verdient bijzondere aandacht. Een lokaal bestuur kan binnen het project wel tijdelijke ingrepen, prototypes en ontwerpend onderzoek uitvoeren, maar kan de subsidie niet zonder meer gebruiken om een plein structureel te verbouwen. Eventuele definitieve infrastructuurwerken moeten dus via eigen investeringsmiddelen of een andere financieringsbron worden gedragen, zonder dezelfde uitgaven dubbel te subsidiëren.